

Lagrådsremiss

Transporter av radioaktivt avfall, m.m.

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 15 januari 2009

Andreas Carlgren

Egon Abresparr
(Miljödepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, strålskyddslagen (1988:220) och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Alla gränsöverskridande transporter av kärnavfall, använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall från, till eller genom Sverige måste tillståndsprövas. Detta följer av rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Förslagen innebär att tillstånd inte får lämnas för transporter till vissa platser och länder och att transporttillstånd får vara giltiga i högst tre år.

Vidare föreslås ett straffansvar för den som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt en Euratom-förordning om investeringsprojekt som ska meddelas till kommissionen eller som med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid uppgiftslämnandet lämnar oriktiga uppgifter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2009.

Innehåll

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220) ...	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.....	10
3	Ärendet och dess beredning.....	11
4	Transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.....	11
5	Brott mot uppgiftsskyldighet enligt Euratomfördraget.....	13
6	Överklagandebestämmelse i strålskyddslagen.....	15
7	Författningskommentarer	15
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.....	15
7.2	Förslaget till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220).....	16
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.....	16
Bilaga 1	Statens strålskyddsinstituts lagförslag	17
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser avseende Statens strålskyddsinstituts författningsförslag.....	21
Bilaga 3	Statens kärnkraftinspektions lagförslag.....	22
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanser avseende Statens kärnkraftinspektions lagförslag	23

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta LAGRÅDETS yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
2. lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220),
3. lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet²

dels att 5 a, 7 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 27 a och 27 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §³

Tillstånd att uppföra en kärnkraftsreaktor får inte meddelas.

Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd här i riket slutförvara använt kärnbränsle eller kärnavfall från en kärnteknisk anläggning eller en annan kärnteknisk verksamhet i ett annat land. Detsamma gäller sådan lagring som sker i avvaktan på slutförvaring (mellanlagring). Tillstånd får medges endast om det finns synnerliga skäl och genomförandet av det program som avses i 12 § inte försvåras.

I fråga om tillstånd till införsel eller utförsel av kärnavfall gäller de begränsningar som anges i 20 a och 24 §§ strålskyddslagen (1988:220).

Tillstånd enligt denna lag får inte avse transporter av använt kärnbränsle eller kärnavfall till platser eller länder som anges i 20 a § strålskyddslagen (1988:220).

7 §

Ett tillstånd får begränsas till att avse viss tid.

Ett tillstånd får begränsas till att avse en viss tid. Om tillståndet avser transport av använt kärnbränsle eller kärnavfall till eller från Sverige, får tillståndet inte gälla för längre tid än tre år.

¹ Jfr rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle (EUT L 337, 5.12.2006, s. 21, Celex 32006L0117).

² Lagen omtryckt 1992:1536.

³ Senaste lydelse 1995:875.

27 §⁴

Den som inte fullgör vad tillsynsmyndigheten begär eller beslutar med stöd av 17 eller 18 § eller vad den lokala säkerhetsnämnden begär med stöd av 21 § eller som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar myndigheten eller nämnden oriktiga uppgifter, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till ansvar enligt första stycket döms också den som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 av den 8 februari 2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll eller som vid uppgiftslämnandet uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter till kommissionen.

27 a §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot rådets förordning (Euratom) nr 2587/1999 av den 2 december 1999 om vilka investeringsprojekt som skall meddelas kommissionen i enlighet med artikel 41 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen⁵ genom att inte underrätta kommissionen om investeringsprojekt enligt det som följer av artikel 1.1 eller 1.2 eller genom att vid uppgiftslämnandet lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter till kommissionen.

27 b §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 av den 8 februari 2005 om genomförandet

⁴ Senaste lydelse 2006:648. Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

⁵ EGT L 315, 9.12.1999, s. 1 (Celex 31999R2587).

av Euratoms kärnämneskontroll⁶
genom att

1. uppföra eller driva en kärnteknisk anläggning utan att fullgöra sin skyldighet att

a) riktigt och fullständigt redovisa en grundläggande teknisk beskrivning av anläggningen och eventuell malmbrytning i verksamheten enligt det som följer av artiklarna 3, 4 och 24.1,

b) lämna uppgifter om verksamhetsprogram enligt det som följer av artiklarna 5 och 24.1,

c) följa de särskilda kontrollbestämmelser som kommissionen har beslutat enligt artikel 6.1 och 6.2,

d) upprätthålla ett system för bokföring och kontroll eller ge kommissionen eller kommissionens inspektörer tillgång till dokumentation och drifrapporter enligt det som följer av artiklarna 7–9, 24.2 och 30.2,

e) förse kommissionen med bokföringsrapporter enligt det som följer av artiklarna 10, 25 och 30.2,

f) sända rapporter om inventarieförändringar enligt det som följer av artiklarna 12 och 25 eller i en sådan rapport rapportera om nukleära transformationer enligt artikel 16 eller identifiera kärnämne enligt artikel 17,

g) sända rapporter om materialbalans och förteckningar över fysiskt inventarium enligt det som följer av artiklarna 13, 25 och 30.2 eller i en sådan rapport eller förteckning identifiera kärnämne enligt artikel 17,

h) lämna särskilda rapporter enligt det som följer av artiklarna 14, 15, 22 och 25,

⁶ EUT L 54, 28.2.2005, s. 1 (Celex 32005R0302).

i) efter ett beviljat undantag från rapporteringskrav lämna rapporter enligt det som följer av artikel 19.3 eller 19.4 eller lämna en begäran enligt det som följer av artikel 19.5,

j) lämna in förhandsanmälan enligt det som följer av artiklarna 20, 21 eller 31 eller i en sådan anmälan identifiera kärnämne enligt artikel 17,

k) lämna meddelande om ändrat datum enligt artikel 23, eller

l) lämna årsrapporter om avfall enligt det som följer av artikel 32,

2. lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter till kommissionen i underrättelser som avses i 1,

3. transportera eller tillfälligt lagra kärnämne utan att fullgöra sin skyldighet att dokumentera detta enligt artikel 26, eller

4. i sin egenskap av mellanhand för leverans av kärnämne underlåta att bevara dokumentation enligt artikel 28.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2009.

2.2 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)

Härigenom föreskrivs¹ att 20 a, 24 och 42 §§ strålskyddslagen (1988:220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §²

Tillstånd *till utförsel* av radioaktivt avfall får inte avse *utförsel* till

1. *området* söder om 60 grader sydlig bredd,

2. *en stat* utanför Europeiska unionen *som* är part i *den fjärde ACP/EEG-konventionen av den 15 december 1989,*

3. *en stat som förbjudit* import av radioaktivt avfall eller *som* kan antas *sakna* förmåga att ta hand om sådant avfall på ett säkert sätt.

Tillstånd *enligt 20 §* får inte avse *transporter* av radioaktivt avfall till

1. *en plats* söder om 60 grader sydlig bredd,

2. *ett land* utanför Europeiska unionen, *om landet* är part i *partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 (SÖ 2002:42), eller*

3. *ett land där* import av radioaktivt avfall är *förbjuden* eller *där det* kan antas *att det saknas* förmåga att ta hand om sådant avfall på ett säkert sätt.

24 §³

Ett tillstånd får begränsas till att avse viss tid. *Tillstånd till införsel eller utförsel* av radioaktivt avfall *skall begränsas till en tid av högst tre år.*

Ett tillstånd får begränsas till att avse *en* viss tid. *Om tillståndet avser transport* av radioaktivt avfall *till eller från Sverige, får tillståndet inte gälla för längre tid än tre år.*

¹ Jfr rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle (EUT L 337, 5.12.2006, s. 21, Celex 32006L0117).

² Senaste lydelse 1995:874.

³ Senaste lydelse 1995:874.

42 §⁴

Beslut i *särskilda fall* enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut i frågor som avses i 27 § eller 30 § *andra* stycket överklagas dock hos regeringen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreskrifter om överklagande av en myndighets beslut enligt denna lag med stöd av ett bemyndigande enligt lagen meddelas av regeringen.

Beslut som meddelats enligt denna lag *skall* gälla omedelbart om inte annat bestäms.

Beslut i *det enskilda fallet* enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut i frågor som avses i 27 § eller 30 § *tredje* stycket överklagas dock hos regeringen.

Beslut som *har* meddelats enligt denna lag *ska* gälla omedelbart om inte annat bestäms.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2009.

⁴ Senaste lydelse 1998:841.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd ska upphöra att gälla vid utgången av maj 2009.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen har uppdragit åt Statens strålskyddsinstitut att, i samråd med Statens kärnkraftinspektion, utreda och lämna förslag på hur rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle (EUT L 337, 5.12.2006, s. 21, Celex 32006L0117) kan genomföras i svensk rätt. Strålskyddsinstitutet har därefter lämnat de författningsförslag som återges i *bilaga 1*. Förslagen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren och en sammanställning av svaren är tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2007/5578/Mk).

Kärnkraftinspektionen har i en skrivelse till regeringen föreslagit att lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet kompletteras med en bestämmelse som innebär att verksamhetsutövare som inte fullgör sina skyldigheter enligt artikel 41 i fördraget den 25 mars 1957 om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) ska kunna straffas för detta. Förslaget, som återges i *bilaga 3*, har remissbehandlats med de instanser som förtecknas i *bilaga 4*. Remissvaren och en sammanställning av svaren är tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2007/3112/Mk).

Lagrådsremissen innehåller också ett förslag till ändring i 42 § strålskyddslagen (1988:293) som innebär att en felaktig hänvisning justeras.

4 Transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle

Regeringens förslag: Tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet eller strålskyddslagen (1988:220) får inte avse transporter av använt kärnbränsle, kärnavfall eller annat radioaktivt avfall till vissa platser och länder. Tillstånd avseende transporter av använt kärnbränsle, kärnavfall eller annat radioaktivt avfall till eller från Sverige får inte gälla för längre tid än tre år. Hänvisningen i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd till bestämmelserna i strålskyddslagen om utförsel förbud och tidsbegränsning av vissa tillstånd utgår.

Strålskyddsinstitutets förslag överensstämmer inte helt med regeringens vad gäller den lagtekniska utformningen. Strålskyddsinstitutet har föreslagit att tillståndsplikten enligt lagen om kärnteknisk verksamhet utökas och att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges ytterligare bemyndiganden. Strålskyddsinstitutet har till skillnad från regeringen också ansett att frågan om ansvar för kostnader då en transport inte kan eller får genomföras bör författningsregleras.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot Strålskyddsinstitutets förslag.

Skälen för regeringens förslag: Detaljerade bestämmelser för förfarandet då radioaktivt avfall och använt kärnbränsle ska transporteras till, från eller genom en medlemsstat finns i direktiv 2006/117/Euratom, som ersätter rådets direktiv 92/3/Euratom av den 3 februari 1992 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen (EGT L 35, 12.2.1992, s. 24, Celex 31992L0003). De hittillsvarande bestämmelserna på området genomförs i huvudsak med bestämmelser i strålskyddslagen och med myndighetsföreskrifter enligt bemyndigande i samma lag, och så bör även ske fortsättningsvis.

Direktiv 2006/117/Euratom omfattar alltså även transporter av använt kärnbränsle, vilket regleras i lagen om kärnteknisk verksamhet. Också i den lagen finns det bestämmelser om sådan tillståndsprövning som direktivet kräver och bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att pröva frågor och meddela föreskrifter. Eftersom tillståndsplikten enligt strålskyddslagen omfattar alla transporter av radioaktiva ämnen och är subsidiär i förhållande till tillståndsplikten enligt lagen om kärnteknisk verksamhet, behövs det inga nya bestämmelser om tillståndskrav i någondera lagen.

Den nuvarande bestämmelsen i 20 a § strålskyddslagen följer i huvudsak av direktiv 92/3/Euratom. Då direktiv 2006/117/Euratom innebär en viss förändring av bestämmelsens utformning och innehåll behöver paragrafen uppdateras i motsvarande mån. Det bör också tydliggöras att det är transporttillstånd som avses. Också bestämmelsen i 5 a § tredje stycket lagen om kärnteknisk verksamhet, som hänvisar till 20 a § strålskyddslagen, behöver uppdateras och formuleras om så att det tydligt framgår att innebörden är ett förbud mot tillstånd till vissa transporter.

I 24 § strålskyddslagen, till vilken 5 a § tredje stycket lagen om kärnteknisk verksamhet hänvisar vad avser kärnavfall, finns en bestämmelse som grundas på direktiv 92/3/Euratom och som anger att tillstånd till införsel eller utförsel av radioaktivt avfall ska begränsas till en tid av högst tre år. Motsvarande begränsning finns även i direktiv 2006/117/Euratom. Mot bakgrund av terminologin i direktivet och lagarna bör emellertid bestämmelsen ändras så att den avser transporttillstånd. I stället för den hänvisning till 24 § strålskyddslagen som nu finns i 5 a § tredje stycket lagen om kärnteknisk verksamhet, bör av tydlighetsskäl en bestämmelse om tidsbegränsningen införas i 7 § den lagen.

En hänvisning till begränsningarna i 20 a § och 24 §§ strålskyddslagen avseende utförsel av använt kärnbränsle finns också i 8 § lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Med de ändringar som nu föreslås i strålskyddslagen och lagen om kärnteknisk verksamhet blir den hänvisningen betydelselös. Begränsningarna kommer att beaktas vid den tillståndsprövning av transporten som görs enligt lagen om kärnteknisk verksamhet, oberoende av vilken lag som utförseln provas enligt.

De transporter för vilka det indirekt kan tillkomma ett tillståndskrav enligt de nu föreslagna bestämmelserna avser ämnen som redan omfattas av tillstånd för andra delar av hanteringen. Företag som är verksamma inom detta område genomför dessutom redan tillståndspliktiga transporter och har fungerande rutiner för hantering av tillståndsansökningar, varför den tillkommande administrativa belastningen blir marginell. Även

hos Strålsäkerhetsmyndigheten, som prövar tillståndsfrågorna, blir den tillkommande arbetsbelastningen liten och ryms kostnadsmässigt inom befintlig ram.

I direktiv 2006/117/Euratom finns regler som anger att den som är skyldig att ansöka om tillstånd till en transport också ska vara ansvarig för de kostnader som uppstår om transporten inte kan eller får fullföljas. I skälen för direktivet anges emellertid att detta krav inte bör hindra tillämpningen av mekanismer som medlemsstaterna har inrättat på nationell nivå eller eventuella avtalsmässiga överenskommelser i anslutning till transporten. Detta innebär att reglerna om kostnadsansvar inte är avsedda att inskränka avtalsfriheten på området. Bestämmelserna bör i stället ses som en reglering av förhållandet mellan den som ska söka tillstånd till en transport och den tillståndsprövande staten. Innebörden blir då att den som nekas tillstånd inte har rätt till ekonomisk kompensation för detta. Att så är fallet följer i Sverige av allmänna rättsgrundsatser. Några särskilda regler om detta behövs inte.

Enligt artikel 33 i Euratomfördraget ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om förslag till bestämmelser som genomför fastställda normer inom det område som regleras av fördraget. Kommissionen har därefter tre månader på sig att lämna eventuella rekommendationer angående förslagen. Underrättelse har skett genom att förslagen i denna lagrådsremiss översänts till kommissionen.

5 Brott mot uppgiftsskyldighet enligt Euratomfördraget

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet inte fullgör sin skyldighet att underrätta kommissionen om vissa investeringsprojekt på kärnenergiområdet enligt det som följer av artikel 1.1 eller 1.2 i rådets förordning (Euratom) nr 2587/1999 eller lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter till kommissionen ska kunna dömas till böter. Det ska framgå av lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet vilka bestämmelser i kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 som det är straffbart att bryta mot. Fängelse ska inte ingå i straffskalan för sistnämnda brott.

Kärnkraftinspektionens förslag överensstämmer inte helt med regeringens vad gäller utformning och straffsats. Enligt förslaget skulle hänvisningen i straffbestämmelsen göras till artikel 41 i Euratomfördraget och inte till den underliggande förordningen. Den föreslagna straffsatsen innehöll även fängelse i högst sex månader.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot Kärnkraftinspektionens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 41 i Euratomfördraget följer en skyldighet för enskilda och företag inom kärnenergiesektorn att underrätta kommissionen om investeringsprojekt som avser nya anläggningar, återanskaffningar eller omställningar. Detta ska ske inom den tidsfrist som anges i artikel 42 i samma fördrag så att kommissionen ska

kunna överlägga med investeraren om projektet och komma med synpunkter. Bestämmelsen preciseras vad gäller investeringsprojektens art och omfattning i rådets förordning (Euratom) nr 2587/1999 av den 2 december 1999 om vilka investeringsprojekt som skall meddelas kommissionen i enlighet med artikel 41 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (EGT L 315, 9.12.1999, s. 1, Celex 31999 R2587). Hur underrättelsen ska göras och hur kommissionen ska hantera uppgifterna regleras närmare i kommissionens förordning (Euratom) nr 1209/2000 av den 8 juni 2000 om förfaranden för granskning av underrättelser enligt artikel 41 i Euratomfördraget (EGT L 138, 9.6.2000, s. 12, Celex 32000R1209).

Bestämmelserna i artikel 41 i Euratomfördraget och i förordningen (Euratom) nr 2587/1999 riktar sig direkt till enskilda och företag, men det åligger Sverige som medlemsstat att införa effektiva sanktioner för att säkerställa att förpliktelserna fullgörs. Kommissionen har under 2007 uppmärksammat att det har tecknats avtal om omfattande investeringar vid kärnkraftverken i Oskarshamn och Ringhals utan att dessa har föregåtts av det föreskrivna underrättelseförfarandet. Detta föranledde Kärnkraftinspektionen att i en skrivelse påminna företagen i den svenska kärntekniksektorn om deras skyldigheter enligt Euratomfördraget. Underrättelseskyldigheten bör dock ingå som en naturlig del i företagets planering i samband med stora investeringar. Mot denna bakgrund bör det därför införas en straffbestämmelse i lagen om kärnteknisk verksamhet som omfattar underlåtenhet att lämna sådana uppgifter och att lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter. Eftersom det är i artikel 1.1 och 1.2 i förordningen (Euratom) nr 2587/1999 som det tydligast framgår vilka investeringsprojekt som omfattas, bör straffbestämmelsen utformas med hänvisning till denna. Några alternativa sanktioner står för närvarande inte till buds inom det kärntekniska området, men straffskalan kan begränsas till böter. Kriminaliseringen kommer inte att påverka arbetsbelastningen hos tillsynsmyndigheterna eller rättsväsendet annat än marginellt och några resursförstärkningar behövs därför inte.

Av tydlighetsskäl bör straffbestämmelsen placeras i en ny paragraf i anslutning till motsvarande bestämmelse avseende underlåtenheter i förhållande till svenska myndigheter. Den nuvarande bestämmelsen i 27 § andra stycket lagen om kärnteknisk verksamhet, som också avser skyldighet att lämna vissa uppgifter till kommissionen, bör av samma skäl flyttas till en särskild paragraf. Den sistnämnda bestämmelsen bör dessutom förtydligas så att det klart framgår vilka brott mot kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 av den 8 februari 2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll (EUT L 54, 28.2.2005, s. 1, Celex 32005R0302) som är straffbelagda. Straffskalan för dessa brott bör vara densamma som för brott mot bestämmelserna i förordningen (Euratom) nr 2587/1999. Den nu gällande straffskalan, böter eller fängelse i högst sex månader, innebär också regelmässigt att påföljden bestäms till böter. Bestämmelsen bör därför ändras i detta avseende och straffskalan begränsas till böter.

6 Överklagandebestämmelse i strålskyddslagen

Regeringens förslag: Överklagandebestämmelsen i 42 § första stycket strålskyddslagen (1988:220) justeras så att det är beslut i frågor som avses i 30 § tredje stycket som överklagas hos regeringen.

Skälen för regeringens förslag: Strålskyddslagen har tidigare ändrats bl.a. på så vis att ett nytt första stycke infogats i dess 30 §. Det dåvarande andra stycket blev då det nya tredje stycket (prop. 2005/06:183, bet. 2005/06:MJU24, rskr. 2005/06:287). Den särskilda överklagandebestämmelsen i 42 § första stycket strålskyddslagen för bl.a. beslut i sådana frågor som avsågs i 30 § andra stycket samma lag följdändrades inte. Den följdändringen bör göras.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

5 a §

Den förändrade lydelsen av tredje stycket tydliggör att samma förbud som i 20 a § strålskyddslagen (1988:220) mot tillstånd till transporter av radioaktivt avfall till vissa platser och länder gäller även för de fall då det radioaktiva avfallet kommer från kärnteknisk verksamhet. Hänvisningen till 24 § strålskyddslagen ersätts med en ny bestämmelse i 7 § lagen om kärnteknisk verksamhet.

7 §

Den nya bestämmelsen innebär att tillstånd till sådana gränsöverskridande transporter som avses i direktiv 2006/117/Euratom inte får ges för längre tid än tre år åt gången.

27 §

Ändringen innebär att andra stycket utgår. Den borttagna bestämmelsen ersätts av den nya 27 b §.

27 a §

Den nya bestämmelsen innebär en straffsanktionering av den uppgiftsskyldighet som följer av artikel 1.1 och 1.2 i förordningen (Euratom) nr 2587/1999 och som grundas på artikel 41 i Euratomfördraget. Bestämmelser om hur uppgiftsskyldigheten ska fullgöras och hur uppgifterna ska behandlas finns i förordningen (Euratom) nr 1209/2000.

27 b §

Paragrafen ersätter den upphävda bestämmelsen i 27 § andra stycket. Ändringen innebär att det specificeras vilka underlåtenheter att fullgöra det som följer av förordningen (Euratom) nr 302/2005 som utgör brott och att fängelse inte längre ingår i straffskalan.

7.2 Förslaget till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)

20 a §

Bestämmelsen, som i huvudsak följer av artikel 16 i direktiv 2006/117/Euratom, uppdateras och justeras redaktionellt. Innebörden av bestämmelsen är ett exportförbud för radioaktivt avfall till Antarktisosområdet, till länder utanför Europeiska unionen som är parter i den s.k. AVS-EG-konventionen och till länder där import av kärnavfall eller använt kärnbränsle är förbjuden eller där det kan antas att förmåga att ta hand om avfallet på ett säkert sätt saknas. Att motsvarande begränsningar gäller för transporter av kärnavfall och använt kärnbränsle framgår av 5 a § tredje stycket lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

24 §

Ändringen innebär att begränsningen i andra meningen av in- eller utförseltillstånd till en tid av högst tre år åt gången ändras så att den i stället avser tillstånd till transport av radioaktivt avfall till eller från Sverige. Begränsningen omfattar alla gränsöverskridande transporter som avses i direktiv 2006/117/Euratom och som inte prövas enligt lagen om kärnteknisk verksamhet

42 §

Ändringen i första stycket innebär att det åter framgår av bestämmelsen att tillsynsbeslut enligt strålskyddslagen fattade av generalläkaren får överklagas hos regeringen.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

Ändringen innebär att 8 § upphör att gälla. De begränsningar som denna paragraf hänvisar till gäller ändå enligt 5 a § tredje stycket och 7 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet för den tillståndsprövning som måste göras i samband med varje gränsöverskridande transport av använt kärnbränsle.

Statens strålskyddsinstituts lagförslag

Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1988:220)

Härigenom föreskrivs att 20 a § strålskyddslagen (1988:220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Tillstånd till utförsel av radioaktivt avfall får inte avse utförsel till

1. området söder om 60 grader sydlig bredd,
2. en stat utanför Europeiska unionen som är part i den fjärde ACP/EEG-konventionen av den 15 december 1989,
3. en stat som förbjudit import av radioaktivt avfall eller som kan antas sakna förmåga att ta hand om sådant avfall på ett säkert sätt.

För transporter av radioaktivt avfall ut ur, in i eller genom riket krävs särskilt tillstånd i enlighet med rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Frågor om tillstånd prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillstånd enligt första stycket får inte beslutas för transporter till

- a) en bestämelseort söder om latitud 60°S, eller
- b) en stat som är part i partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, (AVS-EG-konventionen eller Cotonouavtalet) och inte är en medlemsstat, eller

c) till ett tredjeland som enligt de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten i enlighet inte har den administrativa och tekniska kapacitet och det regelverk som krävs för att hantera kärnavfallet eller det använda kärnbränslet på ett säkert sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs för att utföra uppgifter i

transportärenden enligt första och andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bärande av kostnader som kan uppstå i samband med sådan transport som avses i första stycket som inte kan eller får fullföljas.

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska införas en ny paragraf, 5 a i §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a i §

För transporter av kärnavfall och använt kärnbränsle ut ur, in i eller genom riket krävs särskilt tillstånd i enlighet med rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Frågor om tillstånd prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillstånd enligt första stycket får inte beslutas för transporter till

a) en bestämelseort söder om latitud 60°S, eller

b) en stat som är part i partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, (AVS-EG-konventionen eller Cotonouavtalet) och inte är en medlemsstat, eller

c) till ett tredjeland som enligt de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten i enlighet inte har den administrativa och tekniska kapacitet och det regelverk som krävs för att hantera kärnavfallet eller det använda kärnbränslet på ett säkert sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs för att utföra uppgifter i transportärenden enligt första och andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bärande av kostnader som kan uppstå i samband med sådan transport som avses i första stycket som inte kan eller får fullföljas.

Förteckning över remissinstanser avseende Statens strålskyddsinstituts författningsförslag

Riksrevisionen, Inspektionen för strategiska produkter, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statens råd för kärnavfallsfrågor, Statens energimyndighet, Vattenfall AB, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, Svensk Energi, Barsebäck Kraft AB, E.ON Kärnkraft Sverige AB, Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen, Forsmarks Kraftgrupp AB, Fortum, Föreningen Kärnteknik, Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, Miljörelsens kärnavfallssekretariat, Miljövänner för Kärnkraft, OKG AB, Ringhals AB, Studsvik AB, Svensk Kärnbränslehantering AB, Westinghouse Electric Sweden AB.

Statens kärnkraftinspektions lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Den som inte fullgör vad tillsynsmyndigheten begär eller beslutar med stöd av 17 eller 18 § eller vad den lokala säkerhetsnämnden begär med stöd av 21 § eller som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar myndigheten eller nämnden oriktiga uppgifter, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till ansvar enligt första stycket döms också den som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 av den 8 februari 2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll eller som vid uppgiftslämnandet uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter till kommissionen.

Till ansvar enligt första stycket döms också den som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt *artikel 41 fördraget den 25 mars 1957 om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen* eller kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 av den 8 februari 2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll eller som vid uppgiftslämnandet uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter till kommissionen.

Förteckning över remissinstanser avseende Statens kärnkraftinspektions lagförslag

Riksrevisionen, Åklagarmyndigheten, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statens strålskyddsinstitut, Statens råd för kärnavfallsfrågor, Statens energimyndighet, Vattenfall AB, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, Svensk Energi, Barsebäck Kraft AB, E.ON Kärnkraft Sverige AB, Folkkampanjen mot kärnkraft-kärnvapen, Forsmarks Kraftgrupp AB, Fortum, Föreningen Kärnteknik, Miljövänner för Kärnkraft, OKG AB, Ringhals AB, Studsvik AB, Svensk Kärnbränslehantering AB, Westinghouse Electric Sweden AB.